

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius
anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis**

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

D[omi]nica et alijs sole[m]nijs Jn die

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

In die Ascensionis domini

Ebāt. a **C**et nō ē opus vt ās te interroget. Sepe em̄ vi dicit glo. volētes ab eo grere audiebāt solutionē aīq̄. pōne rē q̄stionē: t̄ sic p̄us eis r̄ndit aīq̄ grerēt

b **I**n h̄ cre. q̄z a deo exi. Thom̄. q̄si

dicāt: intelligentia

oīm occultoz facit

nos credere: q̄ tu

a t̄ nō op̄ est tibi ut q̄s te interrogare.

s̄is ver̄ t̄ naturalis

fili⁹ dei: i q̄s ōes

thesauri sapie t̄ sci

entie dei abscondi

ti. Unde circa p̄ns

euāge. vbi d̄: Pe

tite t̄ accipies! Mo

tandū fin Augl. Q

Triplicia triplicia sūt bona i

sunt bona genere. infima/ me

dia t̄ summa. Infi

ma b̄da sūt t̄palia:

q̄ q̄s nihil sunt. vñ:

Die. 4. f. **A**spiri terrā: et ec-

ce q̄s vacua erat et

nihil: t̄ talia sub cō

ditione peti p̄nt et

moderate: videlicz

Si placet da san-

tati t̄palia t̄ vita

z. Et rō est: qz al-

qb̄ bona t̄palia: vt

scientie honores t

amici diuitie t̄ similia: qñq̄ sunt occasio

peccātūlū occasio merēd: sed q̄bus p

sint t̄ qb̄ obſlit/ ūlus deus scit: ideo ſibi

cōmitēda ſunt. Alia ſunt bona media. s.

virtutes: q̄ nulli obſeffe poſſunt: t̄ illa fer-

uēter ſunt petēda. Alia optimā: vt britu-

do celeſtis: t̄ illa bona petēda ſunt feruē-

tissime. Sed q̄rif: cur deus nō ſtatim dat

Quare nō qd̄ peti: Relpondeſ p̄no: qz tūc homo

minus meritū haberet nō iterādo oratio-

ne. Secūdo: qz vilipendereſ vel min⁹ cu-

raret illud qd̄ cū modico labore acq̄rere-

tur. Tertio: vt deſideriū augēat: vt patet

in muliere chananea. Quarto: vt hō hu-

miliēt: vt pater in eadē chananea: q̄ ſe ca-

ne fatebas. Quinto: qz meliora interdum

vult deus t̄c oportuno: et quando

homini fuerit magis veſte.

Ecumbentibus vndeſicim **S**discipulis zc. Mar. xvi. vñ Poſtſtoria buius euangelij facta eſt

Banno ch̄isti. xxvij. iij. nonas Ju

nij. iiiij. luna. xxvij. feria. v. videlicz ipo die

ascensionis: indiſ-

one. vi. Ante initium illius euange-

lii ſcribit ſanctus lu-

cas: q̄ christus di-

xit discipulis suis:

Gos eſt teſteſ bo-

rum. L yra. ſ. paſſi-

onis t̄ resurrecio-

nis. Et ego mitaz

promiſum patris

in vos: vos autē ſe-

dete i ciuitate quo-

adulſz induamini

dtute ex alto. Tūc

poſtimodum ſequi-

tur euangeliō ho-

dierū. Recubē-

tib⁹ vndeſicim di-

ſcipulis. Dñs no

ſter ielus christ⁹ cū

in hiſ quadragin-

ta dieb⁹ per mītas

apparitiones diſci-

pulis facetas reſur-

rectioez ſuā appo-

basset: hodie in die ascensionis biſ ipſis

voluit appaſere. ſ. in mēla dū prādebat.

Mā vt dicit magiſter in hiftoria ſcholasti-

ca: omnes tā apli. q̄ alii diſcipuli et mulie-

res habitabāt in iſta parte in hielm q̄ dū

ſicut mello: in mōte ſion/ vbi dauid iſtru-

erat ſibi palatiū: t̄ ibi erat illud cīnaculo

grande ſtratum: in quo p̄cepit domini ſi-

bi parare paſcha: t̄ in cīnaculo illo habi-

tabant tunc vndeſicim apliſceteri vo diſci-

puli et mulieres habitabant circumquāq̄ p

diuerſa hōſpitia. Et vt dicit i p̄cipio ho-

dierū euā. c Recubētib⁹. i. comedē

tib⁹. d Vndeſicim diſcipulis. ſ. i illo

cīnaculo hōdierna die. e Apparuit

illū ielus: t̄ exprobrait iſcredulitate

illoz t̄ diuicia cordis. L y. no que t̄c

erat in eis: ſed q̄ ante fuerat in ipſis diſci-

Fu il-

Ilo t̄p:

ſ. a. ſedentibus ad-

menſam. in die ascensionis

adulſz induamini

dtute ex alto. Tūc

poſtimodum ſequi-

tur euangeliō ho-

dierū. Recubē-

tib⁹ vndeſicim di-

ſcipulis. Dñs no

ſter ielus christ⁹ cū

in hiſ quadragin-

ta dieb⁹ per mītas

apparitiones diſci-

pulis facetas reſur-

rectioez ſuā appo-

basset: hodie in die ascensionis biſ ipſis

voluit appaſere. ſ. in mēla dū prādebat.

Mā vt dicit magiſter in hiftoria ſcholasti-

ca: omnes tā apli. q̄ alii diſcipuli et mulie-

res habitabāt in iſta parte in hielm q̄ dū

ſicut mello: in mōte ſion/ vbi dauid iſtru-

erat ſibi palatiū: t̄ ibi erat illud cīnaculo

grande ſtratum: in quo p̄cepit domini ſi-

bi parare paſcha: t̄ in cīnaculo illo habi-

tabant tunc vndeſicim apliſceteri vo diſci-

puli et mulieres habitabant circumquāq̄ p

diuerſa hōſpitia. Et vt dicit i p̄cipio ho-

dierū euā. c Recubētib⁹. i. comedē

tib⁹. d Vndeſicim diſcipulis. ſ. i illo

cīnaculo hōdierna die. e Apparuit

illū ielus: t̄ exprobrait iſcredulitate

illoz t̄ diuicia cordis. L y. no que t̄c

erat in eis: ſed q̄ ante fuerat in ipſis diſci-

Euangelium

II 7

- A** pul. a **C**ontra his q̄ vi. cū re. nō crediderūt. vt pacet de thoma: q̄ nō credidit alii discipulis: et sīlīt alii discipuli nō crediderūt marie magdalene & aliis mulieribz/ t̄ comedie cū eis. vñ: Cōuelesēs p̄ce pit eis ab hieso/ lymis ne discede/ rēt: sed expectaret p̄missione patris: id est aduentū sp̄s sancti a patre. p̄mis̄ sū. Et sīn magistr̄ in histoz̄: hoc dīcto precepit eis ut egrēderent de ciuitate: t̄ sic stat̄ euānuit ab oculis eo/ rum: ecclimmediate post comestioem undecim ap̄l̄ & aliis discipuli & milites vnanimiter de ciuitate egressi veneſt ad montē oliveti: t̄ ibi domin⁹ iesus se cōdario bōdierna die appaeruit. Et ve ait magister in hiſtorijs h̄ac p̄cessio nē apostolorū qua vnanimiter de ciuitate sunt egressi: repreſentat ecclēſia ſingulis diebus dīctis p̄ ceſſionē faciēs egrediendo extra ecclēſiam pferendo crucē an p̄ceſſionē: Nam p̄ cruce que p̄fert: repreſentat dñs nōſter ieſus christus: qui nos p̄cſſit: et ſuo exēmple nobis viā ad celū oſtentit. Et q̄ ordinate vnuſ post aliuz crucē ſequit viq̄ ad ecclēſia: ſignificat q̄ oēs christiani vitam mores & doctrina christi ſemp p̄ oculis babere debeant: t̄ ſua vitā exemplo chiſti cōformare: t̄ ſic pſcere de virtute in virtute tranſeūdo: donec intrēt celeſte ecclēſiam: id est patriā eternā: vbi videant ſacie ad faciē diuinā natūrā/ ſī illud p̄bete: Ibunt de virtute in virtute: t̄ ſic videbit deus deoꝝ in ſion. Post hoc commiſſit dñs iesus apostolis officiū p̄dicatio nis: dicens: b **C**hantes in mundū vniuersū p̄dicate euangeliū. **H**ugo. non p̄ hoc vanitates/ aut certe p̄prias ſi cōtiones. **T**h̄ ap̄l̄: Nō erubesco euange liū. c **O**mni creature. **L**y. i. omni homi qui h̄z p̄uenientiā cū oī creature: per eſſe enī p̄uenit cū inaſtis: p̄ vivere cū ve gerabilibz et planis. **D**ocet. Reprobat. Et ſunt illi qui tñc ſunt malitiae obſtaculi vñ ſanctis ſolus. **S**ed ſolus ſolus. **P**onit ſide vivere nec cū angel: ideo deſi possunt. Quod enim gratia noīs oīs crea ture. d **Q**ui crediderit et ba ſt̄ credidit. **E**xpoſtoli credidit. **S**ed ap̄l̄ ſolus. **V**eſt̄ corado pafor. fides ſine baptis t. **M**odestus. **S**olam locutus: quē quis in corpora ch̄r̄to: ſi al ſit facultas recipi endi baptisnū flu minis: ſi aut nō al ſit facultas: ſufficit baptisnū ſāguinis ut ī māryribus q̄ p̄ ch̄r̄to interfecti ſūt anteq̄ eſſent ba pticati: vel baptis mo ſlaminiſ: ſicut eſt in habētibz fidē christi: t̄ deſiderat baptisnū ſed p̄ueniatur morte anteq̄ poſſint ipſere. e **G**al uis erit. ſ. ſalutē grēna: ſi ſaltē oīibus tenet. vñ: Fides ſine oīibus mortua eſt. **Jaco. 2. 20.** f **Q**ui do nō crediderit cōdemna bif. ſez eterna damnatione. g **S**igna aut eos qui crediderint hec ſequet. **L**y. In primitiā enī ecclēſia fides erat inuirienda & ſirmāda miraculis: ideo gra tia miraculoꝝ dabat non ſolū aplis ch̄ri ſtu ſed multis aliis credētibz: vt patet in exemplis & legendis ſancorū. h **I**n noīſe meo. i. in virtute noīis mei. i **D**e monia euīcet. Hec oīa ad litterā impleta ſunt. Sepe enī ap̄l̄ & aliū ſideles demo nes eiecerūt: ſicut b. Bartholomeo: et ſic de aliū. k **L**inguis loquēt nouis. **A**pt̄. 16. **L**oc eſt factū in aplis & in aliis credētibz: qui erāt cū eis q̄n p̄ gratiā ſp̄uſſanci

q. 3

In die Ascensionis domini

En die pentecostes reppererunt domum lin-
guarum. Unde dicitur: Loquuntur va-
rijs linguis apud magnalia dei. a **Ser-**
pentes tollent. Hoc patet in **Paulo.**
Unde habetur: Qui percussus a viperâ
in nullo iesus fuit:
sed viperâ penden-
te ad manus eius/
nigre excusit. Et **sicut Paulus**
g serpentes tollent: Et si mortiferū
Jacobus aposto-
lus duos ingentes
dracones remisit i-
desertū: quos Her-
mogenes et phile-
tus concitauerant
contra eū. b **Et**
si mortiferū ad
biberit: nō eos
nocebit. **Hoc ad**
litteram impletuz
est in **Ioāne euān-**
gelista: qui venenū
bibit: quod ei non
nocuit. c **Sup-**
egros manus im-
ponent: et bene
habebunt. quia
multi infirmi a di-
uersis lāguībus
sunt curati ex im-
positione manuū
apostoloz/ et ex tactu vestimentoz: et im-
mo qd̄ etiā plus ē: ex vmbra sancti Petri
et. f. a. apostoli sanabant infirmi. Item per ma-
nus apostoloz siebant signa / et prodigia
multa in populo. Et nō soli infirmos cu-
rabant: sed p impositionē manuum ipso-
rum dabatur spiritus sanctus. Unde dici
Ibi. g. b. tur. Tūc imponebat manus super illos:
et accipiebant spiritum sanctum. d **Et**
dominus quidem iesus post lo-
catus est eis. sc̄ hec omnia verba iam
Act. 1. a. predicta/ et plura alia. e **Assumptus**
est in celum. Lyra. Virtute propria/ et
cum gratulatione/ et totius familię cele-
bris. Unde in euangelio. Et elevatis ma-
nibus serebas in celum: et benedix eis:
id est apostolis et alijs fidelibus. Ex hoc
loco in consuetudine duxit ecclesia: vt su-
cut dñs Iesus post omnibus peractis
ascendere voluit in celum: benedixit fide-
libus suis. Sic quoq; episcopi et ceteri p-
sbyteri: peracto diuino officio/ volentes
iam ab altari recedere: dant super popu-
lum benedictionē:
signantes eos si-
gno sancte crucis:
et imprentantes eis
bona in nomine san-
cte trinitatis.
f **Et** sedet a de-
xtris dei. sc̄ con-
regans patri omni-
ni gloriā sūmā de-
tate. g **Illi au-**
tem. Ly. sez apo-
stoli et christi disci-
puli. h **Profe-**
cti. scilicet ad man-
dandum domini no-
stri Iesu christi.
i **Predicau-**
runt ybiq; vnde h
dicit: In omnē ter-
ram tē. k **Dio-**
cooperante. eos
dirigendo et prote-
gendo. l **Et** ser-
monē confirman-
te sequentib; si-
gnis. Hugo sup Darcū. **Opa** miracu-
loz in exordio ecclie necessaria fuerūt: vt
fides miraculū surriret: mō nō sunt necel-
laria: qr̄ fides ecclesie p̄firmata ē. **Lir-**
ca p̄sens euangelii et sup illa verba: Eva-
tes in mundū vniuersū p̄dicate euāgeliū
omni creature tē. Motandū q̄ p̄m Zbo-
de aquino: magnum miraculum christi in
terrī fuit: q̄ p̄ simplices mundum suble-
cit fidei: quia apostoli fuerunt simplices
in mundū/ et pauperes mechanici: sc̄ pi-
scatores tē. et nullus nobilis fuit nisi fan-
cetus Bartholomeo. **Ubi** hic querit: qua-
re nō elegit christi prudētes huius seculi
scribas: q̄ fuerūt docti i lege diuites et po-
tentēs. Respondet: ppter certitudinē fi-
deri: qr̄ si sapientes seculi elegisset: et misseret
ad p̄dicandū fidē christianā: nūc perfidi-

A et inimici fidei dixissent: quod fidem finxissent cum prudentia et astutia. Si diuites: tunc dixissent quod per dona et munera homines induxissent ad fidem illam. Si autem potentes et nobiles: tunc dixissent quod per potentiam et coactionem homines induxissent ad fidem: sed ut nulli illorum perfidi allegare possent: ergo et. Unde hic notandum: quod christus inter omnes sapientes huius mundi nisi unum convertit scilicet gamalielum legis doctorem: et inter omnes diuites soli cacheum: et de oibus nobilibus et principibus nisi tres: Nicodemum/Centurionem et Regulus: sed de pauperibus et simplicibus et ignobilibus multos convertit: quod christiani a pauperibus et simplicibus ortu habuerunt. Unde apostolus: Vide te vocacionem vestram fratres: quoniam non multi sapientes sunt carnem non multi potentes sed infirma mundi elegit deus.

B *Vestilla*

C *Vestilla* **E** Um venerit paracletus? Ios mis. xv. Historia huius euangelii facta est anno christi xxxiii. ix. kal. apollis luna. viii. feria. v. Iezi regna domini. iudicio. vi. Si initio illius euangelii scribit sanctus Ios. in eo. ca. quod christus dixit dominus suis. Si opera non fecisset in eis quod nemo alii fecerat peccatum non haberet. Non certe viderunt: et credidit me et patrem meum. Sed ut impleatur sermo qui in lege eius scriptus est: Quia odio habuerunt me gratias. Tunc statim sequitur euangelium hodiernum: Cum venerit paracletus. Postquam christus dixerat apostol

de iudeis: Si me persequuntur et vos persequerentur: ne desperent: et nimis turbetur: permisit eis spiritus sanctum mittere: quod confortati omnes persecutores vincerent et tollerent: et dicit: a Et tu venerit paracle-

tus. *L*yra. i. consolator. Bern. dicite

Spiritus: id est me,

rentius consolator.

b **C** quem ego

mittaz vobis a pfe. *L*y. In hoste

dit spiritus sanctus a se

cedere: inquit dicitur

se illuz mittere.

c **C** spiritum ve-

ritatis: quia docet

vobis omnes verita-

tes: sed ecce contrario spi-

ritus malignus do-

cet omne mendacium.

d **C** qui a pfe

procedit. *T*ho.

ex hoc arguit gre-

ci spiritus sanctus enim

procedere a patre

et non a filio: sed hoc

non est veritas: quod quod

de patre dicitur: con-

uenit filio: et christus

anticeperit credere

re: quod spissitance p-

cedita a patre et filio

e **C** ille testimoni-

um prohibebit de-

me. Nam spiritus

sanctus testimonium prohibuit christo in hoc

quod apostolus tales fecit: quod sciuerunt et audiebant

predicare euangelium et fidem christi coram oī-

bus intrepide. Ne enim homines prius illiterati et simplices de profunditate scriptura-

rarum subito plene loquebantur in oībus lis-

quis: sicut maxima signum ad confirmandū si-

de christi. **f** **C** et vos testimonium per-

hibebitis: scilicet predicatione omnibus populis.

g **C** uia ab initio mecum estis. *L*y.

Non est intelligendum quod fuerint cum eo in pa-

cipio vice eius: sed ab initio predicationis

sue: quoniam incepit docere et miracula facere.

Dñica post Ascen. dñi

Ea Hec locut^s sū vobis ad confortatio
nē futuras tribulationes. **C**at nō
scadali cemini. s. cadendo p. impatiē
q̄n eueniet vobis. **A**bsq; synago-
gis faciēt vos. **I**ā em iudei cōspiraue-
rū: q̄ si q̄s p̄filius
eset christuz: extra
synagogā eucereb;
z talis electio d. sy-
nagogā reputabat
magna: sicut apud
christianos electio-
de ecclia p. maiorē
valde tunc excōicationē: q̄ p̄-
da est.
Ecōdicationē
de timēda est cuius-
mūnitionē. m̄-
bet christiano: q̄ se
infect ex fūzore: parat a deo et san-
ctis z a sacramētis
z a cōione fidelū:
Lūcūs hīmīlāzā
ex q̄d exēmāmā
rapar. q̄dēdēs in
Christo. **I**oā. 15. a. sus a vite. vñ: Ego
sū vītis vera: z vī
palmites. d. **S**z
venit hora. So-
ra. hora ista fuit te-
pus p̄dicationis
apostoloz. **E**t oīs qui interficit
vos: arbitret obsequiūz le v̄ restare
deo. **O**mīs em iudei occidēt christi p̄-
dicatores/ putabat se obsequiūz p̄restare
deo: credēt q̄ desereret deū ille q̄cūg cō-
uerteret ad christū: ita fuerunt iudei exce-
cati z ignorāres. **S**ed illa ignorantia nō
excusabat eos: q̄ illa p̄cedebat ex odio et
inuidia cōtra christū z p̄tra doctrinā ei^o.
Et hec faciēt vobis: q̄ nō noue-
rūt patrē neq; me. **H**oc dicit in cōsolā-
tionē. q. d. **H**m Chrys. Suffici i p̄solatio-
nē hec pati. xp̄ patrē z xp̄ me. g. **S**z
hec locut^s sū vobis: vt cum venerit
hora eorū reminiscamini: quia ego
diri vobis. **L**y. **I**sta em p̄dicit aplis: vt
puiderēt sibi de patientia: q̄ minus feriūt
iacula q̄uisa: v̄ dicit Grego. **C**irca p̄-
sens euāgeliū vbi dicit: **G**os testimoniu-
m̄ p̄hibebitis. **N**otandum q̄ Hugo de prato
dicit: q̄ christ^s habuit testimoniu de qm̄

ni loco z ab omni creatura. **M**am oīa te/
stificata sunt christū suū auctōre esse. **N**ō dī
de celo habuit testimoniu patris et sp̄s, **h**ic dī
sancti, vnde dicit: **D**escendit sp̄flancus **L**u. 22
corporali specie sicut columba in ipsum.

Eryx patris de ce **H**u.
lo auditā est. **H**ic ē
filius meus dilect^s
Item testimoniu
angelorum. vñ di-
citur: Euāgeliō **L**u. 22
vobis gaudiū ma-
gnū: quia nāl^s est
nob̄ saluator. **I**tez
celi: dum ip̄o oran. **L**u. 22
te aperti sunt super
eum: z prestati sūt
ip̄sum esse vez de-
um. Item de para-
diso / et de lymbo
parum habuit re-
stimonium Doy-
si z Helie prophe-
tarum. **U**nde dici-
tur: Apparuerunt **H**
ei moyses z helias
Item multa corpo mat.
ra sanctiorū surrexe-

runt. Item demones et testimoniū red-
diderunt. vnde dicitur: **E**xibant demona
clamātia z dicētia: quia tu es christus fili-
us dei viui. **I**te de mūdo habuit testimo-
niū duodecim apostoloz. **I**xxij. discipulo-
rū z multorū aliorū. **U**nde: **V**irtute ma- **A**el. 44
gna reddebat apostoli testimoniū **J**esu
christi. **I**te habuit testimoniū ab omni cre-
atura. **M**am stella noua in suā nativitatē
testificata est. vnde dicit: **V**idimus stellā **D**omi-
nū in oriente. **I**te sol obscuratus est in **L**u. 21
more eius: z p̄status est cā esse deūm.
Item mare dum se solidū p̄buit ip̄m con- **F**ol. 61
fessum est. **I**te infernus dū quos tenebat **P**o. 33
reddidit: ipsum auctōre vite esse prestas^s
est. Item terra dum ipso moriente etre-
surgente tremuit. Item panes et pīces
dum ad eius imperiū multiplicati sunt:
ip̄sum esse deūm demonstrabant. **O**pera
que ego facio / ipsa sunt q̄ testimoniu phi-
bēt de me. **E**t hic uiter oīs creatura p̄ter

A peccatorem qui ipsum negat factis: testimoniis christo reddidit. **U**nus apostolus: **L**ittera i. d. Cōfiteretur se nosse deum: factis autēne-
gant. Peccator enim quandoq; pro vno
denario negat christum cū in nomine eius
scienter perjurat.
Sequit hic in euā-
gelio presenti. Abs
synagogis faci-
ent vos. **U**bi nota-
dū q; excommunicati-
o maior valde ti-
mēda ē, ppter tria.
Primo: quia exco-
municatus separa-
tur a deo et omni-
bus christi fidelib;
tā in vita q; in mor-
te: sicut palines a
vite. vnde dicitur:
Ego sum vitis ve-
ra: et vos palmites
et sic palmes absce-
sus nihil valet am-
plus nisi ad ignē: sic excommunicatus ma-
iori excommunicatione. **S**ecundo: quia
excommunicatus priuat^r est merito passio-
nis christi et omnium sanctorum: et etiam
omnibus missis/oratiōibus/elemosynis/
et omnibus suffragiis/indulgentiis: et om-
nibus bonis ecclesie: et omnino totaliter
remanet nudus et miser/et miserabilis/et
pauper/et cecus. Et propterea dicit Au-
gustinus: Nihil debet christianus sic for-
midare/sicut separari a corpore christi sci-
licet per excommunicationem maiorem.
Tertio: quia excommunicatus multos in-
ficit: quia omnes qui participant ei scien-
ter publice denunciantur. **U**nus dicitur in de-
creto. Cōmunicans excommunicato inde-
bit excommunicationem incurrit. **F**i. q. iii.
precipue. et. c. si quis episcopus. **U**nde ē
morbus contagiosus sicut lepra: ideo ab
hominibus sicut lepra debet vitari: nam
magna infamia est et vituperiū/ab ecclē-
sia expelli/vel vitari ab hominibus sicut
leprosus. **U**nde excommunicatis ē magis
infamis q; iudeus vel saracenus: quia cū
illis habemus plus loqui q; cum excom-

municato. **A**nde dicit in decreto. Paga-
no plus licet communicare q; excommuni-
cato. x). q. iii. ad mensam. Ex iam dictis
patet q; periculōsum est communicare ex
communicato: sed peccatis nostris exigē-
tibus de excommuni-
catō maiore ho-
die curatur modi-
cum: sed de partici-
patione cum exco-
municatis quasi nē
bil curatur. **A**nde
hoc exemplū legi-
tur: q; demoniacus
interrogat^r a quo/
dam: an excommuni-
catio vel peccatu^r
plus placeat dia-
bolo? Respondet:
excommunicatio ma-
ior: quia per illas
plures inficiuntur:
et quādoq; excom-
municatus ducen-

tibus de excommuni-
catō maiore ho-
die curatur modi-
cum: sed de partici-
patione cum exco-
municatis quasi nē
bil curatur. **A**nde
hoc exemplū legi-
tur: q; demoniacus
interrogat^r a quo/
dam: an excommuni-
catio vel peccatu^r
plus placeat dia-
bolo? Respondet:
excommunicatio ma-
ior: quia per illas
plures inficiuntur:
et quādoq; excom-
municatus ducen-

tos inficit vna die: sicut in conuiujs et ce-
chis: et sic de alijs.

Si quis diligit me: sermone meum seruabit. **I**oannis. viii.
Hoc euangelīū locutus est do-
minus noster iesus christ^r ad di-
scipulos suos anno eius. xxxii. ii. kalend.
Aprilis. luna. xiiij. quinta feria cene domi-
ni. indictione sexta. Ante initū illius euangeliū
scribit sacerdos joannes in eodem ca-
pitulo: q; chil^r dixit discipulis suis: Qui
habet mandata mea et seruat ea: ille est q;
diligit me: qui autēz diligit me/ diligitur
a patre meo: et ego diligam eum: et mani
festabo ei meipsum. Tūc statim sequitur
euangelium hodiernum. Si quis diligit
me: sermonem meum seruabit. **G**uit. Ho-
die recolit ecclēsia illam superabundantē
et excellētem donationem spiritus sancti
que ē facta discipulis quinquagesima die
a resurrectione: quando repleri sunt om-
nes spiritus sancto. Sed quia spiritus sanctus
qui est amor patris et filii hodie mit-
titur: idcirco hodie legitur euāgelium in
quo agitur de dilectione quā deus nobis

q. 5

De exco-
municatiō
nē maiori

Joā. 15. a

B